

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВОЗНАВСТВА, ФОЛЬКЛОРИСТИКИ ТА
ЕТНОЛОГІЇ ІМ. М. Т. РИЛЬСЬКОГО**

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Директор Інституту мистецтвознавства,

фольклористики та етнології

ім. М.Т. Рильського НАН України

академік НАН України

Ганна СКРИПНИК

«4» січня 2022 р.

ПОЛОЖЕННЯ

**ПРО СКЛАДАННЯ ТА ОНОВЛЕННЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ В
ІНСТИТУТІ МИСТЕЦТВОЗНАВСТВА, ФОЛЬКЛОРИСТИКИ ТА
ЕТНОЛОГІЇ ІМ. М.Т. РИЛЬСЬКОГО НАН УКРАЇНИ**

Київ – 2022

I. Загальні положення

Положення Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України (далі – Інституту) визначає методiku складання та оновлення освітньо-наукових програм (надалі – ОП) для здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук і встановлює порядок їх затвердження, моніторингу, оновлення.

Цей документ розроблений відповідно до Законів України «Про освіту» і «Про вищу освіту», ґрунтується на засадах Постанови Кабінету Міністрів України щодо ліцензійних умов, підзаконних нормативних актів щодо розроблення стандартів вищої освіти, державних вимог та рекомендацій до порядку акредитації освітніх програм.

Освітньо-наукові програми (ОП) використовують для формування певної предметної спрямованості за спеціальністю, забезпечення якості освіти через такі заходи:

- формування навчальних документів з організації освітнього процесу, а саме: навчального плану, графіка навчального процесу, документів методичного супроводу (робочих програм до компонентів ОП, методичних рекомендацій до навчальної діяльності тощо);

- виконання умов діяльності з функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти (наприклад, інспектування та моніторинг функціонування ОП, розроблення системи оцінювання якості діяльності за ОП і т. ін.);

- акредитацію ОП.

Опис ОП Інституту оприлюднений на сайті Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України на сторінці «Підготовка здобувачів» «Аспірантура».

II. Класифікація освітніх програм

У рамках однієї спеціальності Інститут може реалізувати декілька освітніх програм. Профільна спрямованість зумовлена істотними особливостями предметної сфери програми, переліком програмних компетентностей, програмних результатів навчання, освітніх компонентів.

За належністю (місцем реалізації) ОП можуть бути:

- інститутські, що реалізуються паралельно у двох і більше підрозділах Інституту;

- спільні, що реалізуються Інститутом спільно з іншими організаціями, зокрема й зарубіжними.

В Інституті діє програма з підготовки фахівців наукового ступеня доктор філософії.

За предметом ОП можуть відповідати одній спеціальності або бути міждисциплінарними. Основною ознакою міждисциплінарності ОП є їхня

широка профільна підготовка. Міждисциплінарність ґрунтується на інтеграції наукових напрямів, на певних зв'язках між галузями знань, методами, технологіями й т. ін., що забезпечує здобуття результатів у рамках різних наукових дисциплін.

Кожну ОП розробляє авторська група на чолі з гарантом, призначеним наказом директора Інституту.

Гарант ОП – науково-педагогічний працівник, який має науковий ступінь та вчене звання за відповідною або спорідненою до освітньої програми спеціальністю, стаж науково-педагогічної та/або наукової роботи не менше ніж 10 років. Цей працівник може виступати гарантом лише однієї освітньої програми. Гарант несе відповідальність за якість освітньої програми. В Інституті мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України зі спеціальності 034 – Культурологія Гарантом ОП є завідувач відділу образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва, доктор мистецтвознавства, професор, академік Національної академії мистецтв України Т.В. Кара-Васильєва.

Освітню програму розробляють на підставі затвердженого Міністерством освіти і науки України стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти; у разі відсутності затвердженого стандарту – за проектом стандарту відповідної спеціальності або на підставі норм визначених Національною рамкою кваліфікацій.

Прийняття або зміна стандарту вищої освіти – підстава для перегляду чинної або розроблення нової ОП.

Навчання за ОП здійснюють за очною або дистанційною формами. У разі організації різних форм навчання структура, обсяг, зміст і результати ОП не мають різнитися. Такі самі умови виконання норм ОП у разі навчання за різними термінами.

III. Порядок розроблення освітньої програми

На підставі чинної (знову отриманої) ліцензії на право проведення освітньої діяльності з підготовки фахівців певного рівня вищої освіти за певною спеціальністю, Інститут (за згодою вченої ради щодо поширення освітньої діяльності) розробляє освітньо-наукову програму, для чого директор Інституту виконує такі організаційні заходи:

- готує проект наказу про призначення гаранта ОП;
- разом із гарантом формує склад авторської групи (робочої групи) для розроблення ОП, до якої входять науково-педагогічні працівники Інституту, представники інших наукових установ або закладів вищої освіти (за згодою).

Авторська (проектна, робоча) група визначає (або приймає раніше декларовану) назву освітньої програми та формулює відповіді, пояснення, характеристики до складників наданої Міністерством освіти і науки форми

освітньо-наукової програми. Авторська група під час розроблення програми повинна забезпечити збалансованість, раціональне призначення кредитів, здатність здобувачів освіти опанувати окремі дисципліни (освітні компоненти) та всю освітню програму, вклавшись у визначений час, повноту документального, кадрового, інформаційного та іншого забезпечення ОП і відповідність освітньої програми Ліцензійним умовам.

Рекомендовано авторській групі (колективу розробників ОП) підкріплювати процес розроблення, реалізації, моніторингу та оновлення освітньої програми документами/матеріалами (протоколи, довідки, аналітичні звіти, таблиці, опитувальні листи та ін.) і зберігати їх разом з ОП в дирекції Інституту.

Під час складання проєкту ОП потрібно також уважно вивчати документи Національного агентства із забезпечення якості освіти, де визначені критерії оцінювання програми й вимоги до її використання (<https://naqa.gov.ua/>).

IV. Порядок затвердження та введення в дію освітньо-наукової програми

Освітньо-наукова програма – офіційний документ Інституту. Для здобуття такого статусу ОП підлягає обов'язковій процедурі обговорення, затвердження, введення в дію відповідно до правил, що визначає Інститут.

Для введення в дію ОП треба виконати такі кроки:

1-й крок. Розроблений документ (проєкт) гарант надає для аналізу дирекції, яка для рецензування проєкту ОП може залучати фахівців різних підрозділів Інституту та з-поза меж Установи (рецензентів).

Дирекція перевіряє ОП на відповідність їй:

– концепції освітньої діяльності за відповідною спеціальністю, заявленій під час ліцензування;

– вимогам внутрішньої системи забезпечення якості освіти.

2-й крок. Гарант подає освітньо-наукову програму на розгляд Вченої ради Інституту.

3-й крок. Вчена рада Інституту визначає зміст програми щодо її унікальності, потреби фахівців для галузі, відсутність повторів у змісті освітнього процесу, гарантованість у кадровому та матеріально-технічному забезпеченні тощо.

4-й крок. Проєкт освітньої програми оприлюднюють для громадського обговорення протягом місяця на сайті Інституту. У цей період група розробників проєкту забезпечує обговорення проєкту ОП серед працівників Інституту, у фаховому середовищі, отримує відповідні відгуки (зауваження, підтримку, побажання і т. ін.), документально підтверджує процес обговорення (наявність протоколів спільних засідань, форумів, відгуків, анкетування тощо).

5-й крок. ОП із додатковими документами подають для обговорення та затвердження на засіданні Вченої ради Інституту. Після затвердження ОП Вченою радою директор видає наказ про введення в дію відповідної ОП.

V. Перегляд (удосконалення) освітньо-наукової програми

Чинну, затверджену освітньо-наукову програму переглядають щонайменше 2 рази під час терміну її дії, останній раз – не пізніше ніж за один семестр до завершення чинної редакції. Підставою до оновлення ОП можуть бути:

- ініціатива й пропозиції гаранта ОП та науково-педагогічних працівників та (або) дорадчих органів;
- об'єктивні зміни інфраструктурного, кадрового характеру та (або) інших ресурсних умов реалізації освітньої програми.

Якщо аналіз інформації про результати роботи за ОП показує розбіжність між очікуванням і фактом (передбаченим навантаженням і часом, який фактично потрібен більшості здобувачів для досягнення визначених результатів навчання, переліком компонентів і забезпеченням результатів навчання або заходами та методами навчання й викладання і т. ін.), це може викликати потребу в оновленні та навіть перепроєктуванні ОП та її освітніх компонентів, не менш ніж на 30 %.

Перегляд необхідно виконати якомога швидше, не створюючи проблем для тих, хто в цей час навчається за програмою.

Для аналізу якісних показників ОП дуже важлива інформація, що її отримує гарант на підставі опитування стейкхолдерів про їхнє бачення щодо використання ОП, здобутих результатів, пропозицій до поліпшення якості освіти й т. ін. У додатку надані рекомендації про формування запитань, що можуть бути використані для проведення опитувань (традиційне анкетування, електронне, через Інтернет, інші технології). Аналіз великого масиву інформації, який нагромаджує гарант, наприклад, результати екзаменаційних сесій, самостійної роботи здобувачів, атестацій, відгуків, результатів працевлаштування, кар'єрного зростання випускників, використання результатів нових досліджень в освітньо-науковому процесі тощо повинні бути основою для доопрацювання, удосконалення ОП.

Обговорення та затвердження вдосконаленої освітньої програми здійснюється за процедурою, визначеною в пункті IV.

VI. Скасування (закриття) освітньо-наукової програми

ОП може бути скасована (закрита) з ініціативи:

- структурного підрозділу Інституту в разі обґрунтованої відмови від її реалізації;

- дирекції Інституту в разі відсутності набору вступників на ОП упродовж 3 років після закінчення навчання останнього курсу за ОП;
- у разі перетворення ОП. У такому випадку ОП затверджують як нову;
- дирекції Інституту, якщо в результаті будь-якої з процедур внутрішнього або зовнішнього оцінювання якості ОП отримано висновки про низьку якість реалізованої ОП.

Рішення про скасування ОП, що реалізується в Інституті, ухвалює Вчена рада Установи на підставі висновків відповідної комісії.

VII. Прикінцеві положення

Відомості про ОП розміщуються на сайті Інституті на сторінці «Підготовка здобувачів» «Аспірантура».

Відповідальними за формування й зберігання паперових документів щодо портфоліо ОП є її гарант.

Відповідальним за повноту й своєчасність розміщення інформації про ОП на сайті Інституту та в ЄДЕБО є гарант та вчений секретар Установи.

Анкета 1

Курс дисципліни « _____ ».

Викладач _____.

Оцініть, будь ласка, заняття з дисципліни з погляду їхнього змісту.

Твердження	Повністю погоджуюся	Погоджуюся	Частково погоджуюся	Не погоджуюся	Категорично не згоден	Не можу оцінити
	5	4	3	-1	-2	0
1. Програму дисципліни подано в чіткій і зрозумілій формі, подано план занять і контрольних заходів.						
2. Достатньо пояснені критерії проміжної та підсумкової атестації за курсом.						
3. Викладач подає матеріал у цікавій манері, стимулює аспірантів до творчого мислення.						
4. Викладач спокійно відповідає на запитання аспірантів за темою заняття.						
5. Викладач викликає й підтримує зацікавлення дисципліною.						
6. Викладений матеріал достатньо підкріплений мультимедіа тощо						
7. Викладач пропонує друковані та інтернет-джерела, які містять основні та додаткові навчально-методичні матеріали з дисципліни.						
8. Чи задоволені Ви якістю викладання дисципліни й рекомендували б курс цього викладача іншим аспірантам?						
9. Чи використовуєте Ви технології дистанційного навчання?						

Анкета 2

Курс дисципліни «_____».

Викладач _____.

Оцініть, будь ласка, заняття з дисципліни з погляду їхньої організації.

Твердження	Повністю погоджуюся	Погоджуюся	Частково погоджуюся	Не погоджуюся	Категорично не згоден	Не можу оцінити
	5	4	3	-1	-2	0
1. Викладач подає матеріал у доступній для розуміння формі						
2. Запитання під час контрольних заходів відповідають змісту аудиторних занять та самостійної роботи						
3. Викладач прозоро, зрозуміло й справедливо оцінює роботу аспіранта						
4. Викладач зазвичай коментує результати контрольних заходів						
5. Викладач контролює самостійну роботу						
6. Викладач вимагає відпрацьовувати пропущені лекційні заняття						
7. Викладач зазвичай точно дотримується навчального розкладу (вчасно починає та закінчує заняття)						
8. Викладач проявляє повагу до аспірантів						
9. Яку частину занять (у відсотках) Ви відвідали?						

Дякуємо за участь!

Ваша думка дуже важлива для поліпшення якості освітнього процесу в Інституті.

*Затверджено на засіданні Вченої ради
Інституту мистецтвознавства, фольклористики
та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України
4 січня 2022 р. (Протокол №1)*